

TUDOMÁNYOS ÉLET / SCIENTIFIC LIFE

„Az elemzéstől a cselekvésig: a helyi szakpolitikák szerepe a termelékenység növelésében” – Beszámoló az OECD Területi Termelékenység Laboratóriumának nemzetközi szakpolitikai konferenciájáról

“From analysis to action: Harnessing local policies to boost productivity” – Report on the international policy conference of the OECD Spatial Productivity Lab

ZSIBÓK ZSUZSANNA

ZSIBÓK Zsuzsanna: tudományos főmunkatárs, ELTE Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont, Regionális Kutatások Intézete; 7621 Pécs, Papnövelde u. 22.; zsibok.zsuzsanna@krtk.elte.hu; <https://orcid.org/0000-0001-9383-1134>

Zsuzsanna ZSIBÓK: senior research fellow, Institute for Regional Studies, ELTE Centre for Economic and Regional Studies; Papnövelde u. 22., H-7621 Pécs, Hungary; zsibok.zsuzsanna@krtk.elte.hu; <https://orcid.org/0000-0001-9383-1134>

A „From Analysis to Action: Harnessing Local Policies to Boost Productivity” (Az elemzéstől a cselekvésig: a helyi szakpolitikák szerepe a termelékenység növelésében) címmel megrendezett nemzetközi szakpolitikai konferenciára 2025. június 5-én és 6-án került sor az olaszországi Trentóban. A rendezvény döntéshozókat, kutatókat és gyakorlati szakembereket látott vendégül Európa számos országából. A konferencia szervezésében az OECD trentói központja és annak Területi Termelékenységi Laboratóriuma (*Spatial Productivity Lab*), az egyesült királysági A Termelékenység Intézete (*The Productivity Institute, TPI*), valamint a Baszk Versenyképességi Intézet, az Orkestra vett részt. Ezek az intézmények a termelékenység területi szempontú kutatásának vezető európai műhelyei közé tartoznak, és tevékenységükben szorosan együttműködnek egymással. A konferencia arra a felismerésre alapozott, hogy a hatékony termelékenységi politikákhoz térbeli szemléletre van szükség, a régióknak azonban kompromisszumok mentén kell összehangolniuk a gazdasági növekedést a környezeti fenntarthatósággal és más társadalmi szempontokkal.

A konferencia helyszíne Trentino Autonóm Megye székházának Depero-terme volt. Ez a különleges helyszín – amely a futurista művész, Fortunato Depero nevét viseli – a modern funkcionalitást és a kulturális örökséget ötvözve kínált inspiráló környezetet a szakmai párbeszédhez.

1. ábra: Trentino Autonóm Megye székháza és a Depero-terem
The Autonomous Province of Trento building and the Depero Room

Forrás: www.culturalheritageonline.com

A konferencia rangját a három szervező intézmény szakmai tapasztalata adta. Az OECD trentói központja, különösen annak Területi Termelékenység Laboratóriuma, élen jár az adatalapú, helyi fejlesztéseket szolgáló gyakorlati szakpolitikai javaslatok megfogalmazásában. Trento városa „élő laboratóriumként” szolgál számukra, elősegítve a térbeli szempontokat is figyelembe vevő szakpolitikai gondolkodást. A Termelékenység Intézete (The Productivity Institute, TPI) az Egyesült Királyság teljes területére kiterjedő kutatóhálózat, amely az ország termelékenysége stagnálásának okait kutatja, és fenntartható, társadalmi és térbeli szempontból is inkluzív növekedési stratégiák kidolgozásán munkálkodik a vállalkozói szférával és a szakpolitikai döntéshozókkal együttműködésben. Olyan termelékenységet javító programot kívánnak összeállítani, amely egyszerre foglalkozik az emberek, a helyek és a vállalkozások potenciáljával. A spanyolországi Orkestra Baszk Versenyképességi Intézet a Deusto Egyetemen működő kutatóintézet, mely küldetésében is a regionális versenyképesség és a jólét javítását tűzte ki célul. A szervezetek képviselői a szekciókban részletesen bemutatták, hogy milyen módon járulnak hozzá a termelékenység területi összefüggéseinek kutatásához.

A konferencia tematikája a regionális termelékenység összetett kihívásait tükrözte: jól reprezentálta, hogy a termelékenység javítása nem csupán gazdasági probléma, hanem szorosan összefonódik társadalmi, környezeti és intézményi (kormányzási) dimenziókkal. Az első nap fakultatív szakmai tereplátogatással kezdődött az agrár-, élelmiszer- és környezeti innováció terén nemzetközi szinten is elismert Edmund Mach Alapítványnál. A 14 hektáros telephely oktatási épületeknek, üvegházaknak, laboratóriumoknak és irodaépületeknek ad otthont, de tartozik még hozzá 120 hektár művelt terület és 65 hektár erdő is.

A konferencia megnyitóján a területi különbségek jelentőségét hangsúlyozták a felszólalók. Megközelítésükben a termelékenységnek négy sarokpontja van: a beruházások, a közösségek, az innováció és a kormányzás. Az egyik kulcsüzene-

tük az, hogy „a termelékenység helyben történik, nem a fővárosok irodáiban” (Bart van Ark). Ezt követően a plenáris ülések öt kulcstémát dolgoztak fel: 1) ipari átalakulás, 2) a helyi szakemberhiány kezelése, 3) inkluzív növekedés, 4) a környezeti fenntarthatóság összehangolása a termelékenység-növekedéssel, 5) a tudástranszfer elősegítése a kutatóműhelyektől a vállalatokig.

Minden szekciót négy különböző szerepkör köré szerveztek: az első előadó szolgáltatta a tényellenőrzést (*reality check*), a második a tudományos bizonyítékokat (*sharing the evidence*), a harmadik a szakpolitikai javaslatokat (*policy pitch*), melyeket két-két hozzászólás (*discussion*) egészített ki új megközelítésekkel. Ez a formátum biztosította, hogy – összhangban a szervezők célkitűzéseivel – az elméleti elemzések és a gyakorlati megvalósítási szempontok egyaránt hangsúlyt kapjanak.

A konferencia rangját jól tükrözte az előadók köre, akik között nemzetközileg elismert közgazdászok, szakpolitikai stratégiák és intézményi vezetők is szép számmal előfordultak. Közülük külön is említést érdemel Philip McCann (Alliance Manchester Business School), Rudiger Ahrend (OECD), Peter Berkowitz (Európai Bizottság), Raquel Ortega-Argilés (The Productivity Lab), Carlo Menon (OECD), Simona Iammarino (University of Cagliari), Wessel Vermeulen (OECD), Neil Lee (London School of Economics), Riccardo Crescenzi (London School of Economics), Joaquim Oliveira Martins (CEPII) és James Wilson (Orchestra).

A második nap magas rangú döntéshozókat is felvonultató kerekasztal-beszélgetésén (*high-level roundtable*) azokat a szakpolitikai kereteket vitatták meg a felkért előadók, amelyek minden régióban képesek hozzájárulni a beruházások ösztönzéséhez. Egyúttal elismerték azt a problémát, hogy a beruházások területi eloszlása jelenleg nagyon egyenlőtlen. Philip McCann arra hívta fel a figyelmet, hogy a 2008–2009-es válság óta az Egyesült Királyságban a tőkepiacok lényegesen eltérő kockázati prémiummal értékelik a London környéki térséget az ország többi részéhez képest. Ez megkérdőjelezi az optimális valutaövezetek működésének feltételeit. Joachim Oliveira Martins a Draghi-jelentésre reflektálva összevetette az Eurózára és az Egyesült Államok növekedési trendjeit. Rámutatott, hogy a két gazdasági térség városszerkezete, valamint a piacok és az adminisztráció integráltsága jelentős eltéréseket mutat. Az EU politikái a vezető régiók versenyképességének erősítésére összpontosítottak, azonban a régiók közötti lecsorgó hatások továbbra is gyengék – ezért a fejlesztéspolitikának nagyobb figyelmet kellene fordítania a második vonalbeli, közepes méretű városokra is. Palie Smart bemutatta Bristol helyi fejlesztési rendszerét, amely a civil részvételre, a városregenerációra és a vállalkozásfejlesztési övezetekre épül. Francisco Barros Castro, a DG Regio képviselőjében amellett érvelt, hogy a Kohéziós Politika nem korlátozódhat a kevésbé fejlett régiókra. Az átmeneti helyzetű és a fejlettebb, de stagnáló térségek is jelentős kihívásokkal küzdenek. Hangsúlyozta, hogy a Kohéziós Politika nem válthatja ki a helyi kormányzást. Ehhez szerinte a NUTS3-as szint vagy a hasonló léptékű várostérségek kínálhatnak a jelenlegi, NUTS2-es szintnél jobb keretet.

Végül kiemelte, hogy a tagállamoknak támogatniuk kell a régióikat abban, hogy képesek legyenek saját jövőképük megalkotására.

A konferenciát módszertani műhelymunka zárta, mely a termelékenység és a versenyképesség mérésének kérdéseit járta körül. Esettanulmányokkal illusztrálva mutatták be a három szervező intézményben zajló adatalapú elemző munkát. Ismertették Trentino régió termelékenységének vizsgálatát, a baszk Regionális Versenyképességi Observatórium megközelítését, valamint a TPI Termelékenységi Laboratórium eredményeit. Emellett Lewis Dijkstra bemutatta az ARDECO regionális adatbázis fejlesztését, míg Francesca Nadalin a Veneto régió munkaerőpiaci felméréséhez alkalmazott módszertant részletezte. Fátima García Elena a Data City mikroadat-alapú szolgáltatásait ismertette, végül Tommaso Ciarli az új digitális technológiák vállalati és munkavállalói szintű elterjedését mérő kutatását mutatta be.

Az első nap esti fogadásának az OECD Trentói Helyi Fejlesztési Központjának történelmi épülete adott otthont, mely az óvárosban futó Vicolo San Marco utcában található. A központ több mint húsz éve szolgálja a helyi igényekre szabott szakpolitikai innovációt, de tevékenysége a széleskörű együttműködésekben keresztül messze túlmutat a saját régióján.

2. ábra: Az OECD Trentói Helyi Fejlesztési Központja
OECD Trento Centre for Local Development

Forrás: <https://www.oecd.org/it/about/programmes/trento-centre.html>

A konferencia megerősítette azt a szemléletet, hogy a termelékenységnek jelentős területi dimenziója van, és tartós, hosszú távú eredmények csak akkor érhetők el és tarthatók fenn, ha a termelékenység javulásából minden régió részesedni tud. Ehhez elengedhetetlen, hogy a szakpolitikai döntéshozók a gazdasági szempontokon túl a környezeti, társadalmi és intézményi tényezőket is figyelembe vegyék, valamint ezek alakulását részletes adatokra támaszkodva, időbeli és területi összehasonlításban kövessék nyomon. A konferenciát szervező intézmények szakmai elismertsége miatt a regionális gazdaságtan iránt érdeklődő tudományos közösségnek érdemes figyelemmel kísérnie az itt születő új kutatási eredményeket. A konferencia előadásainak összegzése megtalálható az esemény honlapján.¹

Jegyzet

- 1 A konferencia honlapjának elérhetősége: <https://www.oecd.org/en/events/2025/06/from-analysis-to-action-harnessing-local-policies-to-boost-productivity.html>